

• **Kde je možné získať viac informácií, ktoré sa týkajú environmentálnych záťaží?**

1. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

sekcia geológie a prírodných zdrojov
odbor environmentálnej geológie

Námestie Ludovíta Štúra 1

812 35 Bratislava

RNDr. Vlasta Jánová, PhD.

RNDr. Želmíra Greifová

Telefón: 02 577 83 114; 02 577 83 223

E-mail: vlasta.janova@enviro.gov.sk,
zelmira.greifova@enviro.gov.sk

www.minzp.sk, www.enviro.gov.sk

2. Slovenská agentúra životného prostredia

Tajovského 28

975 90 Banská Bystrica

Ing. Katarína Paluchová

Ing. Jaromír Helma, PhD.

Telefón: 048 437 41 64; 048 437 41 65

E-mail: katarina.paluchova@sazp.sk
jaromir.helma@sazp.sk

www.sazp.sk

3. Enviroportál – informačný portál o životnom prostredí

Enviroportál – webový portál rezortu MŽP SR – poskytuje on-line informácie o životnom prostredí. Jeho súčasťou je aj Informačný systém environmentálnych záťaží.

<http://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/vybrane-environmentalne-problemy/environmentalne-zataze/informacny-system-ez> alebo

<http://envirozataze.enviroportal.sk>.

4. Projekty SAŽP s problematikou environmentálnych záťaží

Projekty realizované SAŽP, zaoberajúce sa problematikou EZ, sú publikované na stránke SAŽP v sekcii Celoslovenské projekty. Ide o tieto projekty:

- **Regionálne štúdie hodnotenia dopadov environmentálnych záťaží na životné prostredie pre vybrané kraje (regióny)**

Termín realizácie projektu: 10/2008 – 07/2010

Zodpovedný riešiteľ: Ing. Jaromír Helma, PhD.

<http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1745>

• **Dobudovanie Informačného systému environmentálnych záťaží**

Termín realizácie projektu: 06/2010 – 09/2014

Zodpovedný riešiteľ: Ing. Katarína Paluchová

<http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1746>

• **Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení environmentálnych záťaží v SR**

Termín realizácie projektu: 06/2012 – 05/2015

Zodpovedný riešiteľ: Ing. arch. Elena Bradiaková

<http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=2222>

• **Použité skratky**

EZ	environmentálna záťaž
ISEZ	Informačný systém environmentálnych záťaží
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
OÚ OSŽP	okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie
REZ	Register environmentálnych záťaží
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia
ŠPSEZ	Štátny program sanácie environmentálnych záťaží
ŽP	životné prostredie

Environmentálne záťaže na Slovensku

Základné informácie pre laickú verejnosť

• Čo je environmentálna záťaž?

Environmentálna záťaž (EZ) je znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody. Pravdepodobná environmentálna záťaž je stav územia, kde sa dôvodne predpokladá prítomnosť environmentálnej záťaže.

• Aké typy environmentálnych záťaží evidujeme na Slovensku?

Medzi lokality s environmentálnou záťažou patria napríklad priemyselné, poľnohospodárske a banské areály, čerpacie stanice pohonných hmôt, železničné stanice a depá, vojenské areály, niektoré skládky odpadu, pokiaľ spĺňajú definíciu environmentálnej záťaže.

• Aké právne predpisy sa uplatňujú pri riešení environmentálnych záťaží?

- Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov,
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon.

• Aký strategický dokument na riešenie environmentálnych záťaží prijala vláda SR?

Štátny program sanácie environmentálnych záťaží (2010 – 2015, ŠPSEZ) je strategický plánovací dokument pre systematické odstraňovanie environmentálnych záťaží na Slovensku, ktorý určuje rámcové úlohy na postupné znižovanie negatívnych vplyvov EZ na zdravie človeka a životné prostredie. Viac informácií: <http://www.minzp.sk/files/skody-a-havarie/enviro-zataze/statny-program-sanacie.pdf>

• Aký je postup pri identifikácii environmentálnej záťaže?

Informácie o EZ alebo pravdepodobných EZ sa môžu získať na základe zistení organizácií, ako sú napr. Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP), okresný úrad – odbor starostlivosti o životné prostredie (OÚ OSŽP), Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP) pri výkone ich právomocí. Takisto každý občan, ktorý má podozrenie na existenciu EZ, môže túto skutočnosť oznámiť Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) alebo príslušnému OÚ OSŽP.

• Akým spôsobom je možné oznámiť existenciu environmentálnej záťaže?

Oznámenie o existencii EZ sa podáva vo forme listinnej, elektronickej alebo ústne do zápisnice. Na oznámenie slúži Oznámenie o existencii environmentálnej záťaže (príloha č. 2 k zákonu č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

• Aké sú ďalšie kroky po oznámení environmentálnej záťaže?

Po oznámení environmentálnej záťaže MŽP SR preverí existenciu EZ, zaregistruje a klasifikuje a zabezpečí jej zápis do Informačného systému environmentálnych záťaží. Informuje o EZ kataster, vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti a obec, v ktorej území sa EZ nachádza.

• Kto je pôvodca environmentálnej záťaže a aké sú jeho povinnosti?

Pôvodca je každý, kto svojou činnosťou spôsobil environmentálnu záťaž, okrem prípadov, ak:

- a) sa štát zaviazal sanovať EZ na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou zákona č. 409/2011 Z. z. alebo na základe rozhodnutia vlády SR alebo
- b) environmentálna záťaž vznikla v dôsledku ukladania odpadu, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

Pôvodca EZ je povinný:

- a) zabezpečiť vypracovanie a realizáciu plánu prác na odstránenie EZ,
- b) uhradiť všetky náklady súvisiace s vypracovaním plánu prác a jeho realizáciou.

V prípade ich nezabezpečenia tieto povinnosti preberá príslušné ministerstvo, do ktorého pôsobnosti EZ spadá, a to v prípade bezprostredného ohrozenia života či zdravia ľudí alebo životného prostredia. Pôvodca EZ je povinný vynaložené finančné prostriedky z verejných zdrojov uhradiť ministerstvu najneskôr do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o ukončení realizácie plánu prác.

Investícia do vašej budúcnosti!

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

Európska únia

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVAK ENVIRONMENTAL AGENCY

Informačný leták **Environmentálne záťaž** na Slovensku – **Základné informácie pre laickú verejnosť** – si kladie za cieľ poskytnúť širokej verejnosti základné informácie o problematike environmentálnych záťaž na Slovensku.

Prináša najdôležitejšie pojmy, prehľad právnych noriem, poznatky o Informačnom systéme environmentálnych záťaž, o možnostiach financovania a ďalších informačných zdrojoch.

Táto publikácia bola vydaná v rámci projektu **Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení environmentálnych záťaž v SR**. Tento projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu Európskej únie v rámci Operačného programu Životné prostredie.

Vydala

Slovenská agentúra životného prostredia

Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica

tel.: +421 48 437 41 64

e-mail: elena.bradiakova@sazp.sk

www.sazp.sk

Autori: Ing. Katarína Paluchová, Ing. arch. Elena Bradiaková

Foto: archív SAŽP

Tlač: DOLIS, s. r. o., Bratislava

Dátum vydania: január 2014

Investícia do vašej budúcnosti!

Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení
environmentálnych záťaž v SR

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou/KF

• Aké iné informácie poskytuje Informačný systém environmentálnych záťaž?

- **Register odborne spôsobilých osôb** – obsahuje zoznam odborne spôsobilých osôb vrátane kontaktných údajov a typu geologických prác.
- **Register geologických oprávnení** – obsahuje zoznam fyzických a právnických osôb s geologickým oprávnením, príslušných kontaktných údajov a typu geologických prác. Oba registre zriaďuje MŽP SR na základe zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov.
- **Štátny program sanácie environmentálnych záťaž** – strategický dokument obsahujúci o. i. priority, ciele a programové opatrenia na riešenie EZ v SR na obdobie rokov 2010 – 2015, vrátane zoznamu záťaž navrhnutých na prioritné riešenie a ekonomických aspektov.
- **Register dokumentov environmentálnych záťaž** – obsahuje informácie o vydaných právoplatných rozhodnutiach o určení povinnej osoby.
- **Atlas sanačných metód** – umožňuje vyhľadanie informácií podľa typu sanačných metód a druhu znečisťujúcich látok. Uvádza príklady praktického využitia a umožňuje interaktívne prepojenie sanačnej metódy s konkrétnou sanovanou lokalitou v rámci ISEZ.

• Aké sú možnosti na financovanie problematiky environmentálnych záťaž?

- **Štátny rozpočet**
podporuje financovanie problematiky environmentálnych záťaž na základe Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaž. Viac informácií: <http://www.minzp.sk/files/skody-a-havarie/enviro-zataze/statny-program-sanacie.pdf>
- **Environmentálny fond**
poskytuje žiadateľom finančnú podporu formou dotácie a úveru. Na rok 2014 je vyšpecifikovaných 8 oblastí (A – H). Na podporu problematiky environmentálnych záťaž je zameraná F Oblasť: **Prieskum, výskum a vývoj zameraný**

na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia.

Viac informácií: <http://www.envirofond.sk/sk/>

• Európske fondy – Kohézny fond a Európsky fond regionálneho rozvoja

V r. 2007 – 2013 je spolufinancovanie z fondov EÚ realizované prostredníctvom **Operačného programu Životné prostredie** a jeho 5 prioritných osí. Oblasť environmentálnych záťaž patrí do prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo. Prostriedky je možné dočerpať v zmysle pravidla EÚ n + 2 do konca roka 2015. Operačný program na nasledujúce programovacie obdobie r. 2014 – 2020 má názov **Operačný program Kvalita životného prostredia**.

Financovanie oblasti environmentálnych záťaž je plánované v rámci prioritnej osi Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry.

Viac informácií: <http://www.opzp.sk>

• Súkromný sektor

financuje oblasť environmentálnych záťaž najmä v rámci povinností, ktoré vyplývajú zo zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaž a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Viac informácií:

http://www.minzp.sk/files/sekcia-geologie-prirodných-zdrojov/409_2011.pdf

• Kto a akým spôsobom určuje povinnú osobu?

Konanie o určení povinnej osoby začína okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie:

- z vlastného podnetu,
- na návrh vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza EZ, na návrh ministerstva alebo na základe oznámenia. Ak je pôvodca alebo povinná osoba zároveň vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza EZ, môže ju previesť na inú osobu až potom, keď zabezpečí vykonanie geologického prieskumu životného prostredia. Súčasťou zmluvy o prevode nehnuteľnosti je záverečná správa tejto geologickej úlohy.

• Kto vydáva rozhodnutie o určení povinnej osoby a čo obsahuje?

Rozhodnutie o určení povinnej osoby vydá okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie. Rozhodnutie okrem všeobecných náležitostí obsahuje:

- názov environmentálnej záťaže podľa registračného listu environmentálnej záťaže,
- názov a kód katastrálneho územia, názov a číselný kód obce, okresu a kraja, v ktorom sa EZ nachádza,
- lehotu na predloženie plánu prác.

• Čo je Informačný systém environmentálnych záťaží a aké údaje poskytuje?

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) z poverenia MŽP SR realizovala počas rokov 2006 – 2008 systematickú identifikáciu environmentálnych záťaží a na základe jej výsledkov vytvorila Informačný systém environmentálnych záťaží (ISEZ). ISEZ zabezpečuje zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií o environmentálnych záťažiach – o ich lokalizácii, rizikovitosti, vlastníkoch a iné. ISEZ je priebežne aktualizovaný a tvorí neoddeliteľnú súčasť informačného systému verejnej správy. Orgány verejnej správy a právnické osoby hospodáriace s verejnými prostriedkami sú povinné bezodkladne poskytovať bezplatne údaje a informácie súvisiace s environmentálnymi záťažami prevádzkovateľovi informačného

systemu. Užívateľia ISEZ získavajú aktuálne a overené atribútové a geopriestorové údaje z databázy administratívneho zdroja. ISEZ pozostáva z viacerých registrov. Jedným z nich je **Register environmentálnych záťaží (REZ)**, ktorý pozostáva z

- časti A**, obsahujúcej evidenciu pravdepodobných environmentálnych záťaží,
- časti B**, obsahujúcej evidenciu environmentálnych záťaží,
- časti C**, obsahujúcej evidenciu sanovaných a rekultivovaných lokalít.

Viac informácií: <http://www.enviroportal.sk/environmentalnetemy/vybrane-environmentalne-problemy/environmentalne-zataze/informacny-system-ez>

• Kto spravuje a prevádzkuje ISEZ?

Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia geológie a prírodných zdrojov, zriaďuje a prevádzkuje ISEZ a údaje z neho sprístupňuje – s výnimkou údajov o pravdepodobných environmentálnych záťažiach – podľa osobitného predpisu. Technickým a odborným prevádzkovateľom ISEZ je Slovenská agentúra životného prostredia.

• Akým spôsobom je možné vyhľadať informácie o environmentálnej záťaži v ISEZ?

Prezentačné rozhranie Informačného systému environmentálnych záťaží je integrované do webového portálu Enviroportál. ISEZ je prístupný v sekcii Informačné a monitorovacie systémy

ŽP. Dôležité informácie, ako správne používať ISEZ a čo najlepšie využívať jeho možnosti, ponúka dokument Inštruktážny manuál pre použitie Informačného systému environmentálnych záťaží, ktorý je k dispozícii na stiahnutie.

Informácie o environmentálnej záťaži v REZ je možné vyhľadať dvomi spôsobmi:

- podľa prvkov (atribútové vyhľadávanie),
- podľa mapy – webovej mapovej aplikácie (mapové vyhľadávanie).

Vyhľadávanie cez atribúty je možné podľa registrov, kategórie rizikovosti, lokality alebo činností. Pri vyhľadávaní sú k dispozícii rôzne možnosti filtrovania informácií. Tlačovú zostavu vo formáte *.pdf, obsahujúcu vybrané vyhľadane údaje, je možné uložiť alebo vytlačiť.

